лицем до молоді! У пошані до піонерів -

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-5740 — Тел. в Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. No. 49. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1971 Ч. 49. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 12 березня 1971

В АМЕРИЦІ

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА ВИРІШИВ провести реформу в Департаменті внутрішніх справ ЗСА, яким керує тепер Роджерс Мортон. Реформа необхідна тому, щоб цей Департамент докладніше реагував на вимоги урядової політики і для того, щоб припинити розходження й нескоординовані дії різних відповідних агенцій.

ТИСЯЧІ МОЛОДИХ ВЕТЕРАНІВ З В'ЄТНАМСЬКОЇ ВІЙНИ, повертаючись на Батьківщину, мають тут дедалі, то більші труднощі в розшукуванні місць праці. Минулого року працю було знайти легше, ніж тепер. Найгірше приходиться молодим людям, які ще не закінчили освіти або не мають досвіду в праці, особливо ж неграм і порторіканцям. У Ню Йорку за один місяць ветерани подали 4 000 заяв на працю, але підшукали для них лише 1 400 місць праці. Чимало молодих ветеранів продовжують свої студії, при частковій допомозі Армії.

КАПІТАН ЕРНЕСТ МЕДІНА ЗАПЕРЕЧИВ на суді в Форт Беннінгу, що він будь-коли давав наказ стріляти по цивільних у селищі Мілай в Південному В'єтнамі. Обвинувачений лайтенант В. Келлі твердив, що він одержав від капітана Медіни, свого зверхника, наказ убивати там цивільних. Кап. Медіна сказав на суді, що він дійсно видав наказ, але наказ звучав так: „Не вбивайте дітей і жінок".

У СТОЛИЦІ УРУГВАЮ МОНТЕВІДЕО ВОРОХОБНИКИ „ТУПАМАРОС" викрали Генерального Прокуратора країни, 59-річного Ґвідо Берро Орібе. Троє мужчин і одна жінка ввірвалися до його помешкання, схопили його й повезли автом у невідомому напрямку. Є чутки, що викрадачі не будуть довго тримати в неволі свою жертву, бо вони нібито хочуть лише додати більше про ув'язнених „тупамарос".

СЕНАТОР СТЮАРТ САЙМІНҐТОН ОБВИНУВАТИВ іншого сенатора, Генрі Джексона, в тому, що він під час телевізійного виступу виявив деякі засекречені американські відомості. Сен. Джексон говорив тоді про нові успіхи СССР в ділянці далекосяжних керованих ракет. Він заперечив, щоб такі відомості відносилися до військової „таємниці".

ІНСТИТУТ ҐЕЛЛУПА ДОПИТУВАВ ПІВТОРИ ТИСЯЧІ молодих демократів, що вони думають про сенатора Гюберта Гомфрі з Міннесоти, як можливого демократичного кандидата на президентські вибори в 1972 році. З відповідей виходить, що молоді демократи на першому місці ставлять сенаторів Е. Москі та Е. Кеннеді, а на третьому — Гюберта Гомфрі.

КОШТИ МЕДИЧНОЇ ОПІКИ в НЮ ЙОРКУ й північно - східній частині Ню Джерзі зросли за 1970 рік на 10 відсотків, у порівнянні з минулим роком. У красному засягу ці кошти зросли на 7.4 відсотка.

СЕНАТ НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ СХВАЛИВ законопроєкт про те, що у вищих клясах середніх шкіл армійські офіцери мають право провадити військового типу вишкіл з учнями. Деякі сенатори виступали проти такого рішення, побоюючись, що школи не обернулись у „військові табори". Тепер цей законопроєкт буде переданий на розгляд стейтової леґіслятури.

У СВІТІ

ШВЕДСЬКИЙ УРЯД ЗГОЛОСИВ до парляменту наглий закон, який забороняє страйки державних службовиків, в тому числі вчителів. Закон має на цілі переламати страйк понад 50.000 осіб, який спаралізував залізничний рух, позачинив суди і перешкодив круглo 700.000 учням і студентам продовжувати студії. Уряд припускає, що вдасться йому дійти до порозуміння із робітничою спілкою урядовців впродовж чотирьох тижнів, тому важність того закону обмежено до 15 квітня ц. р.

МОСКОВСЬКА ПОЛІЦІЯ ВИКИНУЛА з будинку Верховного Совєта, недалеко Кремля, коло 150 жидів, які переводили там „сидючий страйк", домагаючись відповіді на їх подання в справі виїзду до Ізраїлю. Вранці з'явились у тому будинку коло 60 жидів із Латвії, згодом прилучились до них ще 70 жидів із Литви та коло 20 жидів із самої Москви. Вони заявили, що не вступляться з будинку, поки не дадуть їм офіційної відповіді на їх прохання, вислані Брежнєву й Косиґінові. Але після того, як до будинку вмаршували коло 300 поліцiянтів і поліція окружила будинок — жидівські демонстранти відійшли. Нікого з них не арештовано. Закордонних кореспондентів до будинку не допущено.

АВСТРАЛІЯ НЕ ЗМІНИТЬ своєї закордонної політики, заявив новий австралійський прем'єр Вілліям МекМеґон, який прийшов до влади внаслідку вотуму недовір'я, що його висловила парляментарна група Ліберальної партії прем'єрові Джанові Ґортонові. Новий прем'єр був раніше міністром закордонних справ. Ліберальна партія в Австралії є насправді консервативною.

НОВИМ ПРЕМ'ЄРОМ НОРВЕҐІЇ БУДЕ Триґве Браттелі, лідер норвезьких соціялістів. Після того, як прем'єр центро - правого уряду Пер Бортен зрікся внаслідку скандалу, що виник довкола його політичної недискретности, король Олаф У доручив Браттелі скласти новий уряд. Соціялістична партія має 74 мандати в 150-тичленному парляменті, тому й уряд буде урядом меншості. Не виключене недалеке розписання виборів.

У ФРАНЦІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ стан неспокою, страйків і демонстрацій. У минулу середу 5.000 „лівих" окружили будинок, в якому 3.000 французьких „правих" мали спільне зібрання з прибулою із Італії групою неофашистів. Поліція з трудом припинила бійку, в якій таки 73 особи були поранені. Деякі газети виступили за застосування гострих засобів проти „екстремістів". Французький президент Жорж Помпіду загрозив репресіями проти порушників спокою.

У СТОЛИЦІ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ ОПРИЛЮДНЕНО комунікат, що його підписали прем'єри Комуністичного Китаю Чу Ен-лай і Північного В'єтнаму Фам Ван Донґ, в якому вони заповідають, що „коштом національних пожертв" вестимуть дальшу боротьбу проти „американських агресорів" в Індокитаю. В останніх 4-ох роках Комуністичний Китай давав Північному В'єтнамові допомогу зброєю і товарами на круглo 200 мільйонів дол. річно. — Совєти давали Північному В'єтнамові щорічно по круглo 500 мільйонів дол. допомоги. Західні коментатори припускають, що китайські комуністи збільшать тепер допомогу в'єтнамським комуністам, але своїх „добровольців" до Індокитаю не висилатимуть.

ЛЕТ „АПОЛЛО-15" ТРИВАТИМЕ 12 ДНІВ

Астронавти із залоги американського космічного корабля „Аполло-15", лет якого на Місяць визначений на 26 липня ц. р., інформують вибраних в Кейп Кеннеді робітників і службовців, що їхній 12-денний лет „буде найбільшим науковим дослідженням, проведеним будь - коли людьми". На фото (зліва): астронавти Алфред Ворден, Дейвід Скотт і Джеймис Ірвін.

Президент пропонує провести основну реформу судової системи ЗСА

Вільямсбурґ, Вірджінія. — У своєму виступі під час нарад Крайової конференції в справах судівництва президент Ніксон заявив за основною, „справжньою" реформою судової системи ЗСА, вимагаючи водночас із цим більшої уваги і сміливости в діяльності судів. Виступ Ніксона був видатною підтримкою для започаткованих Головним Суддею Найвищого Суду ЗСА Ворреном Е. Берґером та іншими репрезентантами судівництва ЗСА заходів спрямованих на поліпшення судової системи і на її скорішу й більш ефективну процедуру. Президент Ніксон ствердив, що не вистачає обмежуватися до вимог збільшення кількости суддів, поліційних сил й адвокатів у судовій системі, радше треба провести в ній основні зміни — з увагою і сміливістю і з увагою на остаточні цілі судівництва. Ширшого пляну чи напрямних пропонованої реформи президент Ніксон не накреслив, тільки висловив ряд суґестій щодо найконечніших заходів у цьому напрямку. Президент пропонував вилучити дрібніші порушення розпорядження чи законів з-під компетенції судів і передати їх до вирішування іншим агенціям. В цей спосіб суди мали б більше часу для основнішого розглядання й успішнішого вирішування доручених їм справ. Водночас із цим президент Ніксон підкреслював потребу і корисність для судів користуватися у своїй діяльності модерними влаштуваннями, особливо ж компютерами. Промова Президента і його пропозиції були узгіднені перед тим із Головним Суддею Берґером та генеральним прокурором Джаном Н. Мічеллом. Триватиме конференція для справ судівництва чотири дні.

Під час студентських заворушень в Сан Хуані згинуло три особи

Сан Хуан, Порто Ріко. — Два поліцаї й один студент згинули від куль під час заворушень в Університеті Порто Ріко, які відбулися тут в четвер 11 березня ц. р. В результаті цих подій навчання в університеті припинено. Почалися заворушення у зв'язку з бійкою, яка виникла між членами університетського Корпусу Вишколу Офіцерів Резерви (Ар-О-Ті-Сі) і членами двох студентських груп, які ставляться вороже до цього вишколу на терені середніх і високих шкіл — порторіканської Студентської Федерації за незалежність і Народної партії незалежности. Члени і прихильники названих груп уважають Корпус Вишколу Офіцерів Резерви символом „американського імперіялізму", що його треба знищити, щоб Порто Ріко могло бути справді незалежною країною. В сутичках між студентами і в дальших заворушеннях взяли участь тисячі студентів і правління було примушене взвати поліцію.

Пластуни віддадуть поклін Т. Шевченкові біля пам'ятника у Вашингтоні

Філядельфія (О.Л-ий). — Вже третій рік пластуни з пластових станиць Філядельфії, Балтимору і Вашингтону, вшановуючи Шевченківські Роковини пластовим виховним порядком, відбудуть в неділю, 14-го березня ц.р., о 3-ій год. по полудні Пластовий Шевченківський Апель перед пам'ятником Пророкові України у Вашингтоні. Після вислухання Богослуження о 8-ій год. рано в церкві Царя Христа при пл. Каюга, філядельфійське пластове юнацтво, старшопластунство і сеніорат виїжджають о год. 9:30 ранку трьома автобусами від Пластового Дому у Філядельфії до Вашингтону, де, злучившися з пластунами з Балтимору і Вашингтону, відбудуть Апель та візьмуть участь у загально-громадському святочному зложенні квітів у стіп пам'ятника Шевченкові, який відбудеться заходами Відділу УККА та Об'єднання Українців Вашингтону. Після того Вашингтонська Пластова Станиця гоститиме своїх філядельфійських та балтиморських друзів у спільній пластовій зустрічі. Філядельфійське пластунство бере участь в громадській академії в честь Т. Шевченка, яка відбудеться заходами Відділу УККА у Філядельфії в суботу, 13-го березня, на індивідуальній базі.

ПРОФ. ОМЕЛЯН ПРІЦАК МАТИМЕ ДОПОВІДЬ ПРО „ПУТЬ ІЗ ВАРЯГ У ГРЕКИ"

Ню Йорк. — Під час Пленарної Конференції Української Вільної Академії Наук у ЗСА, яка відбудеться в суботу 20 березня ц. р., професор Гарвардського Університету і голова Гарвардського Комітету Українських Студій Омелян Пріцак виголосить доповідь на тему „Путь із варяг у греки". Почнеться конференція о год. 6-ій вечора і буде відбуватися в приміщенні Академії при 206 Вест 100-а вул. в Ню Йорку.

Ніксон заявився проти ввозу японських текстильних виробів

Вашингтон. — Президент Ніксон проголосив заяву, в якій критикує і відкидає односторонню постанову японського текстильного промислу обежити дещо за власними критеріями експорт японських текстильних товарів до Америки. Пригадавши, що дворічні американсько-японські переговори в цій справі скінчилися невдачею, Президент заповів, що Уряд буде старатися перевести закон з визначенням твердих імпортових квот для товарів із вовни, шовку й синтетичних матеріялів. Водночас Президент критикував, що японський уряд рішив відмовитися від дальших переговорів з Америкою та обмежити експорт своїх текстильних виробів до Америки в недоставній мірі. Із таким становищем президента Ніксона не погоджується голова надзвичайно важливої і впливової конґресової Комісії способів і засобів, Вілбур Мілс, який старався довести до компромісу між становищами Америки і Японії в цій справі. Американський Уряд заповів, що вестиме переговори в такій самій справі з Південною Кореєю, Тайваном і Гонґ Конґом, які заливають американський ринок своїми виробами. Ніксон заявив був під час виборчої кампанії в 1968 році, що він, у випадку вибору, підтримає інтереси американського текстильного промислу, яким шкодить масовий наплив дешевших текстильних виробів з Далекого Сходу.

Ворог втратив у В'єтнамській війні понад 713.000 вбитими

Сайґон. — Американське і південно-в'єтнамське командування проголосили остаточні цифри своїх втрат. В останньому тижні згинули 44 американських вояків. За всю В'єтнамську війну від 1 січня 1961 року, американські втрати були: 44.651 вбитих і 295.878 ранених. Південні в'єтнамці втратили в останньому тижні 650 вбитими і 1.671 раненими, а від початку війни за поверх 10 років згинуло у Південному В'єтнамі 121.990 вояків і 262.612 було ранених — не зараховуючи в те число, очевидно, втрат цивільного населення. Зате ворог — Північний В'єтнам і В'єтконґ — втратив в минулому тижні 4,676 вбитими, а від початку війни північно-в'єтнамська регулярна армія й комуністичні партизани в Південному В'єтнамі втратили 713.393 вбитих. — Погана погода сповільнила хід воєнних дій в Лясосі й Камбоджі. В минулу середу американські гелікоптери перевели над Лясосом „тільки" сто місій: в минулому тижні гелікоптери переводили до 1.000 місій денно. Але в минулу середу ворог знову збив три гелікоптери над Лясосом і два Південно-в'єтнамські війська, які зайняли були в Лясосі вузловий пункт Чепон, вийшли з того поруйнованого й опустілого містечка й окопались на довколишніх горбах, щоб виминути загрозу окруження.

Лідер муринів в ЗСА, Вітні Янґ, помер на 49 р. в Африці

Лягос, Ніґерія. — Вітні Янґ, голова одної з провідних організацій американських муринів, Крайова Міська Ліга, помер під час того, як купався і плавав в морі разом з іншими членами американської делеґації на конференції в столиці Ніґерії Лягосі, присвяченій справі кращого африкансько-американського зрозуміння. Вітні Янґ мав 49 років, був високий на понад 6 стіп, важив 200 фунтів і втішався найкращим здоров'ям; помер очевидячки на серцеву атаку. Він мав наукові ступні з Стейтового Кентакі-коледжу і Університету Міннесоти та був деканом Школи соціяльних наук в Атланта-університеті. Відзначався великим організаційним талантом, мав хист переконування людей та був відданий справі боротьби проти бідности серед муринів і піднесення їх освітнього й суспільного рівня. Відколи, 10 років тому він став головою Крайової Міської Ліги, головною ціллю якої є здобування праці для муринів та ведення для них суспільної опіки, та організація розрослася до 98 відділів по всій Америці і має 1,200 професійних робітників. Янґ був членом 7-ох різних президентських Комісій. З приводу його смерти заяви жалю з прославлюванням його, як діяча, що діяв з великими користями однаково для чорних як білих, склали през. Ніксон, генеральний секретар ОН У Тант, губернатор Рокефеллер і інші.

ЗАГРОЗЛИВА СИТУАЦІЯ НАД СУЕЗОМ

На світлині бачимо єгипетських вояків в окопах, збудованих на правому березі Суезького каналу. Воєнне перемир'я між Ізраїлем і Єгиптом та Йорданією формально скінчилося: Москва наказала Єгиптові не продовжувати його. Проте ні одна сторона не квапиться розпочинати стрілянину, здаючи собі справу з загрозливих наслідків. Але обидві сторони зберігають строге воєнне поготівля.

ДО РИМУ ВИЇХАЛА ДЕЛЕҐАЦІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Ню Йорк. — Секретаріят Світового Конґресу Вільних Українців повідомляє, що делеґація цього Секретаріяту в особах. президента Іосипа Лисогора, секретаря Іґната Білинського, скарбника проф. д-ра Гнатюка та члена Президії проф. д-ра Матвія Стахова відлетіла в четвер, 11-го березня, літаком з Ню Йорку до Риму, щоб відбути розмови з Верховним Архиєпископом і Кардиналом Блаженнішим Иосифом Сліпим та іншими церковними чинниками.

У повідомленні сказано, що потреба таких розмов є конечна в обличчі загострення переслідування Українських Церков окупаційною владою в Україні, зокрема вона необхідна для з'ясування справ Української Католицької Церкви в плянах Ватикану, а теж для спільного обміркування дії провідних українських громадських і церковних чинників у справі завершення Української Католицької Церкви патріярхатом.

Зтійснюючи схвалені Четвертою Пленарною Сесією Секретаріяту СКВУ постанови в церковних справах, Президія Секретаріяту СКВУ впевнена, що під час розмов у Римі всі справи будуть всебічно обміркувані і устійнені в інтересі Української Католицької Церкви та української спільноти — сказано в повідомленні Секретаріяту СКВУ.

Опубліковано письма-послання Митрополита Андрея Шептицького з часів німецької окупації

Йорктон, Саск. — Заходами Впр. о. Михайла Гринчишина, ЧНІ, постулятора справи беатифікації і канонізації Слуги Божого Андрея Шептицького, тут у серії „Бібліотека Логосу", як її 30-ий том, появився великий 454-сторінковий збірник п. н. „Письма - послання Митрополита Андрея Шептицького, ЧСВВ, з часів німецької окупації" — друга частина. Охоплює цей том письма й послання Митрополита Андрея з останніх трьох років його життя, тобто з 2-ої половини 1941 р. по 1944 рік.Писані всі ці листи й послання в один із найтяжчих періодів нової української історії, в час окупації українських земель гітлерівською Німеччиною. Крім десятків дрібніших писань, обіжників, проголошень, правил і зарядженъ, він також кільканадцяти послань з різних нагод, в цьому збірнику вміщені такі важливі для історії церковного і політичного життя в згаданому періоді, матеріяли, як послання Митрополита Шептицького з 1942 р. п. н. „Не убий" проти братовбивства й ненависти між українцями, чи проти вбивання священиків з кінця 1943 року. Дуже цінні теж, як документи цього часу, вміщені в збірнику листи Митрополита Андрея до Православних Архиєреїв в Україні і на українських землях та до віруючої православної інтеліґенції, з весни 1943, надруковані в розділі „У справі порозуміння", разом із відповідями православних Владик і відповідями Митрополита Андрея на ці відповіді. Опубліковано цей том писем і послань Митрополита Андрея у Видавництві журналу „Логос", що його видають отці Редемптористи у Йорктоні, Саскачеван, в Канаді (Eastern Rite Redemptorist Fathers, Yorkton, Sask, Canada) і коштує 10.00 долярів. Видано цей том завдяки жертвенності Івана і Степанії Луків, членів парафії св. Івана Хрестителя в Ню-арку, Н. Дж. з датою 1969 року. Чотири роки перед тим, 1965 року був виданий у Торонті, в серії Праці Українського Богословського Наукового Товариства, як їх 15-ий том, перший том „Творів Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького", що охоплював його пастирські листи за час від 2 серпня 1899 року до 7 вересня 1901 року. Дальші томи писань, послань і праць Митрополита Андрея за роки 1901-1941 готуються до друку. Займається публікацією цих творів Постулятура справи беатифікації і канонізації Слуги Божого Кир Андрея Шептицького.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВІДБУДЕТЬСЯ ЗБІРАННЯ ЗА ПАТРІЯРХАТ УКЦ

Ню Йорк. — Товариство за Патріярхальний устрій УКЦеркви, Відділ у Ню Йорку, запрошує зацікавлених на Віче, як сказано в оголошенні, „в справі загрози ліквідації Української Католицької Церкви". Віче відбудеться в неділю 14 березня о 1-ій год. дня у великій залі Українського Народного Дому при 2-ій евню. Під час зібрання будуть виголошені інформаційні доповіді на заторкнену тему.

УРОЧИСТІСТЬ ВРУЧЕННЯ МИТРИ МИТРОФОРНОМУ ПРОТОЄРЕЄВІ О. Д-Р М. СОПУЛЯКОВІ

Едмонтон, Альберта. — В неділю 14 березня ц. р. тут відбудеться урочистість вручення митри митрофорному протоієреєві о. д-рові Михайлові Сопулякові. У катедральній церкві св. Йосафата, о год. 12-ій вполудне буде відправлена Архиєрейська св. Літургія, під час якої Владика Ніл вручить митру о. митр. прот. М. Сопулякові. О годині 1-ій відбудеться урочистий бенкет. Почесний Комітет урочистости очолив Владика кир Ніл Саварин. До ділового комітету входять д-р М. Сніґурович, о. Б. Сніґурович та В. Духній.

„ЛІСОВА ПІСНЯ" В ОЛБАНІ

Олбані, Н. Й. — З ініціятиви Гуртка Любителів Мистецтва, до столичного міста стейту Ню Йорк запрошено Театральну Студію під керівництвом проф. Лідії Крушельницької показати виставу великої української поетки і драматурга Лесі Українки, „Лісова Пісня". Вистава відбудеться завдяки підтримці Нюйоркської Стейтової Мистецької Ради. Квитки від 5 до 3 дол. „Лісова Пісня" йтиме в неділю 14 березня о 3-ій по пол. в Шекер Джуніор гайскул, Дорога 155, дільниця Летем в Олбані.

ДОПОВІДЬ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Ню Йорк. — Цієї неділі 14-го березня, о 3-ій год. по пол., в залі Українського Інституту Америки при 79-ій вул. і 5-ій евню відбудеться доповідь д-ра Юрія Гутника на тему „Закарпатська Українська молодь під час мадярської окупації", зокрема про долю української молоді в мадярській армії. Доповідь влаштовує Управа Карпатського Союзу на відзначення 32-ої річниці проголошення державної незалежности Карпатської України. Запрошують всіх зацікавлених.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Велика установа – малі фонди

Одною з прикрих аномалій американсько-української дійсности є „ножиці", що існують між характером Українського Конгресового Комітету і фондами, якими він розпоряджає, між претензіями до УКК збоку суспільства і його жертвенністю на цілі УКК. Ця керівна й репрезентаційна установа, яка охоплює 57 централь усього зорганізованого американсько - українського життя, має за своє понад 30-річне існування історичні заслуги не тільки для українців в Америці, а й для усього українського народу. А втім, відколи на 4-му Конгресі Українців в ЗСА у Вашингтоні в листопаді 1949 року вирішено заснувати Український Фонд, його проблема не сходила з денного порядку всіх десятьох Конгресів і не перестає бути найбільшою журбою кожночасної Екзекутиви УКК.

Величезні завдання УКК і просто необмежені можливості для його діяльности як на зовнішньому відтинку — ширення української правди, здобування приятелів українській визвольній справі, боротьба проти колоніяльної політики Москви в Україні, — так і на внутрішньому громадському відтинку не знаходять ніякої пропорції у фондах, що ними УКК розпоряджає. УКК зданий виключно на добровільні пожертви земляків, бо „податок", наложений ним на українських громадян, це насправді тільки пригадка їхнього обов'язку. Це надзвичайно скромна пригадка, бо спершу 10, тепер 15 долярів річного внеску для Народного Фонду це при стані теперішнього пересічного добробуту американсько - українських громадян — просто смішна квота. А все ж тільки маленький відсоток американських українців платить той національний податок, і при існуванні 57 членських центральних організацій та кругло одного мільйону українців в ЗСА, зложено в 1970 році лише 95.340 дол.

Скликана на суботу 13 ц. м. Дирекційна Рада УКК буде займатися головно проблемою фондів. Запропонований прелімінар бюджету передбачає суму 125.000 дол., але в тій сумі є вже 20.000 Фонду на Секретаріят СКВУ і 10.000 на будову власного дому. Таким чином бюджет УКК передбачається знову на несповна 100.000 дол. Він спертий на тверезій оцінці дійсности. Але цю дійсність треба змінити, якщо американсько - українська громада має амбіцію рости, а не занепадати. Особливо покращання коньюнктури для українців вимагає збільшення зусиль, що їх можна буде робити тільки при збільшених фондах. Це повинні зрозуміти наші громадяни й засвідчити те розуміння — пожертвами на УКК.

Викрадачі скарбів

Газета „Радянська Україна" з 25 лютого в передовій „Слово — борець" вважає, що Леся Українка „виступала проти націоналістичної обмежености, гнівно картала українських буржуазних націоналістів, як ворогів свого народу, була поборником дружби з народом російським". Газета твердить, що „Леся Українка приєдналась до марксистського заклику", що поетка „ішла від революційного демократизму до марксизму"...

Коли український народ відзначав ювілеї Тараса Шевченка, Івана Франка — було те ж саме в „Радянській Україні", і коли незабаром відзначатиме ювілеї Леся Мартовича, Василя Стефаника, а потім і великого українського філософа - ідеаліста Григорія Сковороди — знову буде те ж саме. Бо ця газета на те й існує, щоб спотворювати правду, перекручувати творчість велетнів української нації, перемальовувати незалежницько - самостійницькі прапори Шевченка, Франка, Лесі Українки на „загальнонеділимський" колір, тепер — червоний. Не варто й заперечувати чи опонувати „Радянській Україні". Адже навіть коли б усі члени її редакції були свідомі неправдивости тих тверджень, то й тоді вони не мали б права про це написати, або шукали б своїх прав у концтаборах Мордовії...

Кожному культурному українцеві відомо, що Леся Українка добре володіла російською мовою, що, крім своєї рідної, української, вона знала понад 10 мов. І коли б була „поборником єднання" України з Росією, то напевно написала б дещо й російською мовою, тим більше, що українське слово тоді ж царизм забороняв. Але Л. Українка написала за все своє життя, у всіх своїх 10 томах — тільки один - єдиний вірш російською мовою, та й то лише для того, щоб доказати російському поетові Мечтетові, що вона знає російську, але не бажає нею писати. І, навіть так написавши, Леся Українка не бажала, щоб той вірш будьде друкували. Така правда. Але цілком інша „правда" в офіційного совєтського літературознавства.

Викрадачі українських національних скарбів самі видали себе з головою: навіть до 100-літнього ювілею великої Лесі Українки не вийшло в Україні повного видання її творів, не відкрито в Києві й пам'ятника.

ЗАХАЛЯВНИЙ „УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК" ПРО ПІДГОТОВУ РОЗПРАВИ НАД В. МОРОЗОМ

(3)

Не маючи в своєму розпорядженні ніяких нових матеріялів чи свідчень про „Репортаж із заповідника імени Берії", каґебісти все ж добилися скасування своєї постанови про з а к р иття справи за звинувачення В. Мороза у написанні „Репортажу...", яка була прийнята весною 1969 року. Вважають, що цим самим Комітет держбезпеки дав сам собі ляпаса і розписався в тому, що не визнає ніяких ґарантій справедливости і недоторканости особи. Вважають, що „гуманніше" і „порядніше" було б навіть засудити Мороза за „Репортаж..." у 1968 році, аніж закрити тоді справу, поманити людину короткочасною волею — і знову кинути за ґрати за тим самим звинуваченням. Дехто зв'язує таке рішення із зміною в керівництві республіканським КҐБ (замість усунутого влітку 1970 року генерал - полковника Нікітченка став Назарчук).

По справі Валентина Мороза допитано близько 30 осіб. Свідчення Вол. Іванишина та О. Мешко (Київ), О. Антонів та Л. Шереметьєвої (Львів), Д. Возняк, Л. Волинюк, Л. Лемик, Р. Мороз, О. Попович, І. Сеник (Івано - Франківськ), В. Боб'яка і В. Романюка (Космач) та ряду інших осіб більш - менш однотипні. Усі вони заперечили, що читали статті Мороза чи чули щонебудь про них. О. Антонів, Р. Мороз та Л. Шереметьєва, яких, крім того, знову д о п и тували про „Репортаж...", заявили, що ніяких нових свідчень, порівняно з даними в 1963 році, вони дати не можуть.

Дещо відрізняються свідчення Б. Антоненка - Давидовича, А. Горської, М. Плахтонюка, Є. Сверстюка (всі з Києва) та В. Чорновола (Львів), чиї листи або записи були відібрані у В. Мороза, а також І. Дзюби, якому була адресована стаття „Серед снігів". Художниця Алла Горська заявила, що рядки з її поштівки, де згадується про „квітку серед снігів", витлумачені неправильно, бо вони зовсім не означають знайомства із статтею „Серед снігів". Так само лікар Микола Плахтонюк заперечив знайомство із статтями Мороза, заявивши, що кілька загальних фраз про ці статті вжив у записці, аби не зачепити авторського ч е с т олюбства, признавшися Морозові, що не читав його статтей. Критик Є. Сверстюк пояснив, що у листі до Мороза дискутував із його оцінкою заяви Дзюби, а не із статтею „Серед снігів", якої не читав. Так само пояснив свій лист Вячеслав Чорновіл. Він також відмовився давати якісь нові свідчення про „Репортаж...", пославшись на вірогідність своїх показань 1968-69 років. Перед цим В. Чорновіл кілька місяців взагалі відмовлявся від будь - яких свідчень, поки не добився повернення незаконно вилучених під час обшуку 1 червня ц. р. паперів і речей.

Підтвердили знайомство із деякими статтями Мороза тільки критик Іван Дзюба та письменник Борис Антоненко - Давидович. І. Дзюба посвідчив, що В. Мороз дав йому статтю „Серед снігів", бо стаття написана з приводу заяви І. Дзюби і фактично йому адресована. Б. Антоненко - Давидович посвідчив, що В. Мороз давав йому читати ще недовершені статті „Серед снігів" та „Мойсей і Датан" і просив письменника в и с л овити свою думку, що той і зробив у листі до Мороза.

Характерно, що всі допитані заперечили те, що статті чи розмови Мороза носили антирадянський характер. В. Чорновіл, зокрема, домігся внесення власноручної заяви про це в протокол допиту. Б. Антоненко - Давидович, хоч і назвав думки В. Мороза хибними, все ж заперечував кваліфікацію їх як антирадянських. Він також протестував проти спроби витлумачити факт звернення до нього Мороза за літературною консультацією як факт „розповсюдження". Ніхто із допитаних не підтвердив, що читав чи бодай чув про твір „Я бачив Магомета".

Таким чином слідство, яке закінчилося в середині жовтня, не зібрало ніяких нових доказів, що В. Мороз — автор „Репортажу із заповідника імени Берії", і фактично не довело авторства гуморески „Я бачив Магомета". Невідомо, як спромоглося слідство обґрунтувати, що статті „Мойсей і Датан", „Хроніка опору" та „Серед снігів" носять антирадянський характер. Те, що В. Мороз показав дві статті, які так чи інакше торкалися літературного процесу, двом членам Спілки Письменників України, — цілком недостатня підстава, щоб твердити про „розповсюдження" ним особисто своїх статтей. І все ж, не зібравши навіть формально достатніх доказів „вини", КҐБ знайшло можливим передати справу до суду.

Відомо, що Валентин Мороз вів себе на слідстві витримано, мужньо, з гідністю. Відразу після арешту він вимагав переведення слідства з Івано - Франківська, посилаючися на некомпетентність і упередженість івано - франківських каґебістів. Ця його вимога не була задоволена. Тоді В. Мороз відмовився від будь-якої участи в слідстві. Відійшов він від цього принципу тільки тоді, коли йому прочитали свідчення Б. Антоненка-Давидовича. Заперечивши їх, він все ж протоколу допиту не підписав. Після цього були проведені зводини віч-на-віч, під час яких В. Мороз знову заперечив те, що він особисто давав Антоненкові - Д а видовичу свої статті. Протоколу зводин В. Мороз не підписав.

Відомо, що під час слідства В. Мороз звернувся з листом до П. Ю. Шелеста, в якому писав про безпідставність арешту, заявляв, що його арешт — це вияв безсилої люті приречених на крах реакційних сил суспільства. Лист написано гостро і принципово, без будь-яких прохань про полегшення особистої долі.

„Справа" Валентина Мороза знаходиться в обласному суді, дата суду ще невідома. Захищатиме В. Мороза московський адвокат Коган (вів справу Синявського у 1966 році). Спочатку захищати Мороза погодився відомий адвокат В. Б. Ромм (Москва), але потім йому було заборонено вести захист на політичних процесах.

(Кінець)

Марія Сисак

ДУША МОЯ ПРОКИНУЛАСЬ ЗІ СНУ

Думаю, що кожна молода дівчина, яка мала спроможність бути кандидаткою на кралю на Балю Української Преси у Філядельфії, винесла з цієї імпрези своє враження. Отже, я — одна з них. Мала я честь репрезентувати Дітройтську округу від СУА, як репрезентантка журналу „Наше Життя".

Очевидно, я була і є горда з цього і хочу поділитись своїми враженнями з усіми, тому що я є студенткою журналістики, і моя „душа заговорила". Пишу як безпартійна українка, народжена на Вільній Землі Вашингтона, яку мої батьки вибрали за прибрану батьківщину, навчили шанувати чуже, але впоїли в мою душу любов до свого народу. Від дитинства я уявляю собі Україну, бачу її скрізь, куди кину оком, тому що обертаюсь серед українського середовища.

Для мене всі організації, партії однаково важливі, я всіх респектую, шаную, але від дитинства не проявила заінтересовання належати до них. Чому? Бо я, народжена тут, в Америці, не мала змоги зрозуміти різниці, чому так багато наших організацій і партій твориться на чужій землі. Чому українці вибрали Америку за землю, на якій хочуть будувати Україну, а не лишились там і не борються за неї на рідній землі?

На це питання сама знаходжу відповідь: були б згинули марно в боротьбі з окупантом нашої батьківщини. Отже, вирішили тікати, лишили родину, мастки, щоб рятувати свою душу, щоб робити добре діло на чужині, щоб підготовляти, вирощувати нове покоління з вірою і любов'ю, що настане день, коли вернуться на рідну землю і дадуть їй нові кадри, виховані на чужині.

Але як важко виховувати молодь, як важко боротись за волю України, коли громада не дозріла до того, щоб пізнати, що „згода будує — незгода руйнує"!

Наші політики чарують мене своїми пречудовими, патріотичними статтями, доповідями, рефератами, але душа моя відчуває, що тут щось не в порядку. Що ми, українці, самі себе дуримо, коли говоримо одне, а робимо друге. Існує незгода, розбіжність поглядів, які можна було б при добрій волі контролювати й респектувати, але треба для цього мати між собою зрозуміння і порозуміння. Його немає!

Тому, що немає братньої любови, щирости — немає здорового коріння, з якого мало б виростати одне - однісіньке гасло: „Любімось, об'єднаймось, борімось за волю України всі разом!"

Баль Преси спонукав мене висловити свою думку в такий спосіб:

Ми, діти українського народу, знаходимося в якомусь зачарованому колі. З одного боку громада простягає до нас руку, кличе, притягає, манить, заохочує різними способами, щоб затримати нас при собі, зробити з нас патріотів, хоче бачити нас такими, яких вирощувала колись наша рідна українська земля. З другого боку в дуже дипломатичний спосіб б'є нас по голові тому, що ми не всі — на їх думку — однаково виховані. Не питає про те, що нас болить, не слухає того, що ми хотіли б висловити, а рішає нашу долю без нас.

Уладжується величавий Баль Преси. Чому ж би ні? Наші батьки важко працюють, деякі як фахівці, професіоналісти, деякі, як раби божі — по фабриках. Навчила біда наших батьків шанувати гріш, чому ж його не використати на баль, щоб показати, що ми не гірші від американців.

Отже, їдемо на баль! З усіх закутків Америки прибувають дівчата з прекрасними референціями — кожна талант, кожна брилянт.

І що ж з того, коли немає кому і немає часу зацікавитись, пізнати ближче кандидаток, переконатись, що представляють собою дівчата, які прибули, щоб репрезентувати гідно тих, які їх вислали?

Коли приглянутись уважно — все чисто по-американськи. Довгі балеві сукні, чудові зачіски (часто пришправлені, що є річчю дискваліфікуючою в американських контестах). Є жюрі, якому треба дуже низько вклонитися, мабуть, нижче, як святій іконі.

Годину муштрують, як вшанувати жюрі — воно ж вирішує.

Не питають ні слова, що вмієш, що розумієш. Навіщо? — Інформації вже заздалегідь зібрані і все заплановане. Лише треба перевести церемонію. Чудово! Прекрасно! Переходиш через залю, щаслива, що репрезентуєш українську дівчину. Деякі дівчата йдуть з високо піднесеною головою, деякі скромно - несміливо, деякі усміхаються. Жюрі тріюмфує, приймає поклони, обсервує, записує... Все вказує на те, що це не будь-який баль — це перший Баль Української Преси. Але на якій базі працює жюрі? Що є плюс кандидатки, а що мінус, коли з нами не було інтерв'ю? Є „чорна книжечка", в яку я хотіла б заглянути, щоб збагнути, якою хоче бачити жюрі українську дівчину.

Можна відповісти на це просто: навіщо питати дівчат — про них ми читали в пресі. Говорилось, що не лише краса, але й талант, погляди, громадська виробленість — це плюси. А що тоді мінуси, коли всі кандидатки в пресі представлені бездоганно?

Очевидно, що з понад 40 дівчат можна вибрати лише одну кралю, і до цього всі були приготовані. Важко вирішити, подивившись лише на постать або обличчя кандидатки.

Душа моя кричить: питайте нас, навчайте, вибі-

(Закінчення на стор. 3-й)

ГОЛОС ЧИТАЧА

Чи виплатилася шкіра за виправу?

Це питання — з народної мудрости — насунулося мені у зв'язку з фільмом „Чужинка в Голлівуді", який ішов в Боффало декілька днів під кінець грудня 1970 року. Заохочені реклямою громадяни - українці спішили до кіна, бо як же не піти на фільм своєї продукції, тим більше, що, крім основного фільму, йшов ще додаток „Княжа доба України". Йшли до кіна не тільки старші, стужені за „чимсь своїм", але брали й своїх дітей, мовляв: хай подивляться на український фільм.

На превеликий жаль, верталися вони з кіна розчаровані. Ніяково ставало перед власними дітьми, що „потягнули" дітей з собою. Ніяково передусім було за фільм „Чужинка в Голлівуді", стосовно якого й ставимо питання: чи виплатилася шкіра за виправу? Тобто, чи варто було п. Родіонові Сліпому вкладати капітал у його продукцію? Наша відповідь: абсолютно — ні! Адже такого роду фільмів, сенсаційних, ідейно плитких, в Америці не бракує. Чого ж витрачати гроші на продукцію фільмів з низьким ідейним поземом, хоч під технічним оглядом і були б вони навіть бездоганними?

Фільм „Чужинка в Голлівуді" висвітлюється вже довший час. Дивно, чому в пресі не появляються голоси критики. А шкода!

Фільму „Чужинка в Голлівуді" не зрівноважує коротенький монтаж із картин з історії України княжого періоду. Цей монтаж, названий у реклямі також „фільмом", був ужитий як примана для патріотичної української публіки. Правду сказавши, поєднання цього історичного монтажу з „Чужинкою в Голлівуді" було навіть не на місці. Обидва ці спектаклі не в'яжуться між собою ні тематично, ні ідейно. Монтаж можна і треба рекомендувати нашій молоді, а „Чужинку в Голлівуді" — то таки ні.

Михайло Лоза

Боффало

З НАШИХ БУДНІВ

СТИХІЙНІ СИЛИ ПРИРОДИ

Нарешті, хоч і з деяким запізненням, отримав листа від доброго друга Остапа з Каліфорнії: живий, цілий, здоровий! Господи, слава Тобі! Щасливо, значить, пережив чолов'яга ще одну стихійну катастрофу, сиріч землетруса, що навістив місто Лон Анджелес та й околицю, ніби на привітання 1971-го року. Мій добрий друг дуже барвисто й драстично описує перше своє враження від вище згаданого землетрясіння:

„У нас був Жах! Вас будить пекельно-блискавичний дзенькіт, сполучений з підземними громами. Якщо Ви колинебудь їхали чвалом драбинястим возом по кам'янистій дорозі та й мусіли обіруч триматися полудрабків, щоб з воза не вилетіти, — то можете мати деяку уяву... Кажу — деяку! Бо про якесь порівняння не може й бути мови. Якщо б 30 секунд були такі довгі у нормальному житті (або навіть у кримінàлі!) — тоді людина жила б хіба десять тисяч років"...

„...Та все минає. Обмацуєте себе навколо — цілий і живий. Ідете по потовченому склі і череп'ю до жінчиної спальні: вона також майже жива (жінка, розуміється, не спальня...). Вмикаєте батерійний радіоприймач (електричний струм влучили через 6 годин) — всі радіостанції байдуже цигикають автоматично награні тасьми. Нарешті спіймали одну станцію, де працюють живі люди: кажуть, що був землетрус, одна особа вбита, матеріяльні шкоди, мовляв, незначні"...

Потім, звичайно, виявилось, що, крім одної особи, вбитими було ще коло ста люда, а шкоди досягли астрономічної цифри! Наші українські родини, як інформує друг Остап, не мали поважних втрат, бо тільки дві з них мусіли евакуювати перед загрозою, що може прорватися пошкоджена гребля, а тоді води гірського озера-збірника Вен Борман могли б затопити шмат землі з 80-ма тисячами мешканців, з чого 90 відсотків і не знали, що вони живуть під таким потужним водоймищем... От, якесь там собі озеро на горі.

До меншого хіба нещастя, що його зазнали земляки, треба зарахувати факт, що внаслідок землетрусу не відбувся запланований баль інженерів, а також тотально потерпіла по українських домах уся кераміка — так трипільська, як і гуцульська, не згадуючи всякої „чайни", чи по-нашому порцеляни. Кажуть, що в навечір'я землетрусу в одній хаті тяжко загнівалась жінка на чоловіка за те, що з необережности збив крихітну підставочку з комплету порцеляни. На другий день вранці причина до гніву сама собою перестала існувати, бо цілий комплет був потовчений на дрібен мак, вкупі з усіми вікнами, дзеркалами та іншим посудом. Так то не раз буває, що грізні, стихійні сили природи втихомирюють вибуялі людські пристрасті, а то й навіть приносять тривале замирення та згоду в сімействі...

Ікер

Любов Дражевська

ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА КЕДРОВСЬКОГО

(5)

У жовтні Кедровський і далі був заступником голови Генерального В і й с ькового Комітету, Петлюри. Він пише, що по „Демократичній Нараді" у Петрограді Генеральний Комітет почав успішно готуватися до збройної боротьби з Росією, не дбаючи, як то було досі, про збереження фронту російської армії та збереження її боєздатности. Кедровський зауважує, що така пізня зміна напрямних діяльности Комітету була одною з причин того, що Комітет не утворив військової сили, достатньої для оборони інтересів України. У жовтні справа ускладнилась загальним розкладом армії.

В дні виступу большевиків проти Тимчасового Уряду (25 жовтня — 7 листопада), коли в Києві війська Тимчасового Уряду билися з большевиками і з українськими військами, Петлюра і Кедровський були представниками Генерального Комітету у Верховному революційному комітеті при Центральній Раді. Був успішно створений революційний в і й с ьковий штаб, при якому Кедровський був представником Генерального Комітету.

Боротьба йшла по всій Україні, в окремих місцях відповідно до співвідношення місцевих сил. Спогади Кедровського відбивають складну ситуацію в Києві, де у вуличних боях, в переговорах і в намаганнях вплинути на вояків пропаґандою змагалися сили Тимчасового Уряду, большевиків і українців. Врешті Київ перейшов до українських рук, і влада в ньому, а разом з тим формально і на всій Україні, перейшла до Центральної Ради. В. Кедровський із засмученням згадує про хаос і руїну, невміння провідників налагодити адміністрацію. Мавши кількарічний досвід праці у херсонському земстві, Кедровський поставив на одному з найближчих засідань партії українських с.-р. пропозицію — спертися на місцеве самоврядування, о с о б л и во земства. Його пропозиція була відкинута, і п о ч али призначати нових адміністраторів та інструкторів. В. Кедровський пише, що далі боровся за використання досвідчених адміністраторів, але своєю гострою поставою нажив ворогів.

У листопаді, коли був заснований Генеральний Військовий Секретаріят і в нього влився увесь Генеральний Комітет, Кедровського спершу призначено завідувачем мобілізаційного відділу, а згодом товаришем генерального секретаря Петлюри ;він мав завідувати справами м о б ілізаційними та політичними. Кедровський пише, що він зосередив свою роботу на зносинах з українськими військовими частинами фронтів і запілля, дні і ночі сидів на телеграфі коло прямого проводу.

Боротьба з большевиками спершу перебувала в стадії пропаґанди, і тут большевики перемагали. Селяни і вояки йшли за їх демагогічними гаслами. Далі почалися окремі провокації, арешти (переважно поза межами України) українських рад та комітетів. З 7-го грудня ст. ст. почалися збройні виступи большевиків на Україні, які поступово захоплювали територію України. 19 грудня Петлюра подався до димісії. Як твердить Кедровський, це сталось внаслідок внутрішньоукраїнських політичних конфліктів. Військовим секретарем був призначений М. Порш, Кедровський далі лишився товаришем секретаря. У своїх спогадах Кедровський гостро критикує М. Порша на новому посту. Про себе пише, що він був чужим до Порша і його оточення. 13 січня, саме в той день, коли київську округу проголошено в театрі воєнних дій, Кедровський був ззарештований одночасно з групою лівих с.-р., ув'язнений сімнадцять днів і вийшов з-під арешту, коли на вулицях Києва точилися бої з большевиками. Через фронт і райони то під большевиками, то під українцями, Кедровський добрався до Херсону, де була його родина.

⁂

У своїй біографії і в спогадах Кедровський писав, що коли в березні 1918 року на Україну прийшла німецька армія, то він покинув працю в уряді і військову службу. Від половини березня до листопада 1918 року він жив у Херсоні разом з родиною. Про свою діяльність у цьому періоді він написав у спогадах „1918 рік".

Кедровський повернувся на посаду статистика в Херсонській Губерніяльній Земській Управі, яку після революції очолив старий український діяч А. М. Грабенко. В. Кедровський знову стояв близько до організації загальноосвітніх курсів для вчителів п о ч аткових шкіл, на яких тепер викладали українознавчі дисципліни. Лекції з літератури читав Петро Карманський. На губерніяльному з'їзді „Просвіт" Кедровський був обраний головою губерніяльного союзу „Просвіт", що незабаром об'єднав 180 міських та сільських „Просвіт". Був обраний до правління Союзу Споживчих Кооператив і працював як голова Херсонського Т о в а риства Бджільництва. Разом з Малечею під збірним псевдонімом „Нестор Літописець" видавав щоденник „Дніпро", за його висловом „національно - д е ржавницького і соціялістичного напрямку". Також видавав національно-культурно - освітній тижневик „Наше Життя". Працював у місцевому гуртку с.-р., належав до Херсонської Української Національної Ради.

У своїх спогадах Кедровський гостро критикує режим гетьмана Скоропадського. Пише, що був головою повстанчих організацій в Херсонській губернії і підтримував зв'язок з організаторами повстання у Києві.

⁂

13-го листопада 1918 року Кедровський одержав з Києва телеграму, щоб негайно туди приїхав. Наступного дня в Києві зустрівся з Є. Коновальцем та Ф. Черником, а надвечір виїхав до Білої Церкви, де стояли Січові Стрільці. Там 15 листопада у п о в с танському штабі був свідком, як Петлюра підписав „Універсал" про повстання, який зразу ж був надрукований і поширюваний. В. Кедровський був призначений начальником другої управи головного штабу, що відповідало обов'язкам другого генерал-квартирмайстра.

У своїх спогадах Кедровський образно і емоційно описав перші дні повстання, героїзм Січових Стрільців, що з боями наступали на Київ. „Друга управа" Кедровського містилась у двох понищених вагонах, по яких вітер гуляв через розбиті шибки. Його завдання були: мобілізація війська, формування військових частин, постачання зброї і харчів на фронт, а також організація місцевої військової влади шляхом призначення військових комендантів. Завдання неймовірні в умовах хаосу, складної гри ворожих сил, ворожої пропаґанди, розбурханої народної стихії, авантурників, що випливали на поверхню українського національного руху. На місцях українських організацій або не було зовсім, або були слабенькі, бракувало певних людей. Але організатори повстання надіялись і діяли, прагнули якнайскорше захопити Київ, поки не були дезорганізовані адміністративний та військовий апарати.

(Далі буде)

ДУША МОЯ ПРОКИНУЛАСЬ ЗІ СНУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

райте нас — ми тому й прибули сюди, а не задовольняйте тих, які нас сюди прислали і наперед вирішили нашу долю.

На майбутнє побажання: щоб усі ті, які влаштовують балі на таку широку скалю, робили це в порозумінні з усіма газетами, журналами, щоб заздалегідь усвідомили собі, чи буде час поговорити з кандидатками і приглянутись до них ближче, бо суть не в тому, щоб відбути таку імпрезу, а в тому, щоб до справи ставитись об'єктивно, справедливо та уважно, без протекції. Треба пам'ятати, що ніхто з нас не є непомильний, і часто дівчатам стається кривда. А це власне те, що не притягає молодь, а відштовхує її або заставляє сказати, що ми до таких імпрез ще не доросли.

Це ще не все, чи дівчина є сумівкою, чи пластункою, чи скінчила школу українознавства. Важливе те, чи всі ті, що були і є по різних організаціях, роблять роботу, яка приносить користь всім українцям. Чи всі, що скінчили школу українознавства, говорять по - українськи вдома, в українському середовищі? Чи молодь стоїть стійко при своїй громаді, чи, дозрівши, може виривається з-під впливів навіть найкращих родин і губиться в чужому середовищі.

На мою думку, молодь, як

Авторка цієї статті студіює 3-ій рік журналістику у Вейнстейт університеті.

всі українці взагалі, в першу чергу мусить робити свою роботу між чужинцями, показати їм, хто ми є і за що боремося, чому наші батьки прибули сюди, а не гризтися між собою і тримати свої скарби в своїм „ґетті". Так ми далеко не зайдемо! Вся українська спільнота повинна об'єднатися і звернути всю свою увагу на молодь, яка зражується постійним політиканством, постійними непорозуміннями в громаді, і, ледве ставши на свої ноги, відривається від громади, вибирає собі сама шлях, часто мильний, аби лише не чути й не бачити запеклої, безглуздої боротьби брата з братом.

Проф. Ярослав Рудницький відвідав Нову Зеляндію

15-го грудня 1970 р. українську громаду в Новій Зеляндії в містах Окляндi й Веллингтоні, відвідав відомий науковий діяч з Канади проф. Ярослав Рудницький. Перебувши там кілька днів, запізнався з тамошнім життям громади й нав'язав ближчі зв'язки.

Зібрав багато цікавих інформацій, а саме, що в в Новій Зеляндії є біля 300 українських поселенців, які здебільша скупчуються в таких місцевостях, як: Окляндд, Веллингтон, Крайсчерч та інших містечках. Якраз м. р. відзначували вони 20-річчя їхнього поселення.

Перших українських поселенців в Новій Зеляндії в 1953 р. відвідав св. п. д-р Т. Павличенко, мешканець Канади, потім п. Богдан Ріпецький із ЗСА, а відтак св. п. Євген Пеленський з Австралії. Це були перші безпосередні контакти тутешніх українців Нової Зеляндії з українцями з інших країн. Гостювали тут також пані: О. Буйняк і Н. Литвинець з Канади й письменниця Оксана Соловій з ЗСА. Відвідували їх також особи духовного стану, православного й католицького віроісповідування. Найбільш пропам'ятними залишилися відвідини митрополита Максима Германюка, в березні 1958-го р. та Блаженнішого Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого із чотирьома єпископами: Й. Шмондюком, І. Роборецьким, Н. Саварином та І. Прашком в днях 21-22-го жовтня 1968 р.

Проф. Ярослав Рудницький, перебуваючи в Окляндi цікавився перебігом різних подій українського поселення в Новій Зеляндії, під різногранним аспектом життьових творчих процесів. Діставши різні супровідні листи та адреси до поодиноких людей, виїхав до Веллингтону.

Побут свій в Окляндi проф. Я. Рудницький використав на відвідини місцевих бібліотек, музею, університету та зустрічей із членами факультету п-ю Олександру Кесельтон-Пугач, п-і Шевельовою, проф. Бравном та іншими. Темою зустрічей було обговорено потреби славістичних студій у Новій Зеляндії та поповнення українiстики в місцевих бібліотеках. Кромі цього професор Я. Рудницький відбув інтерв'ю з місцевою пресою та туристичні ескурсії по Окляндi та околицях. Заходами проф. Я. Рудницького в Новій Зеляндії заініційовано представництво Української Вільної Академії Наук (Канадійський Відділ) в проводі з д-р Пугач - Кесельтон, викладачем на Окляндд університеті. Архів - Музей очолюватиме В. Креховець.

У Веллингтоні проф. Я. Рудницький відвідав національну бібліотеку, крім цього зустрічався з членами відділу при університеті і його викладачем Іриною Денченко-Есан.

В. Креховець

ВЕЧІР ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Торонто. — Відділ Асоціяції Діячів Української Культури, АДУК, у Торонті вшанував 19 лютого окремим вечором пам'ять великої поетки Лесі Українки в 100-ліття її народження. Вечір відбувся в залі св.-Миколаївської церкви. Після відкриття п-і інж. Леонідою Вертипорох, головою Літературно-Мистецького Клюбу, доповідь про Лесю Українку виголосила п-і Аріядна Стебельська: „Ідея жертви в творах Л. Українки". В мистецькій частині виступали: скрипаль М. Романюк в супроводі піяніста К. Олешкевича, рецитатор В. Довганюк, учні Курсів Українознавства ім. Ю. Липи та ін. У вечорі взяв участь також Курінь Пластунок.

Міннеаполіс до 25-ліття ОПЛДМ

Міннеаполіс, Міннесота. — Під патронатом Окружного Комітету УНСоюзу, Ювілейний Комітет на чолі з проф. О. Грановським-Неприцьким влаштовує в днях 27-28 березня Виставку української книжки і графіки, на відзначення 25-ліття діяльности Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, ОПЛДМ ім. Леоніда Глібова, та Річниць Лесі Українки і Василя Стефаника. Виставка відбудеться в залі церкви св. Арх. Михаїла в Міннеаполісі. До Комітету входять як священики, так і багато визначних громадян. Виставка книжок відбудеться під гаслом: „Українська книжка шукає приятелів". Для зацікавлених — адреса Представництва ОПЛДМ в тому місті: В. Пакуляк, 2435 — 17 евеню So.

Ділимося з Ріднею, Приятелями і Товаришами дуже болючою вісткою, що відійшов у Вічність на 50-му році життя,
Найдорожчий, Незабутній
МУЖ, БАТЬКО, СИН І БРАТ,
після дуже складної операції у Мадриді, Еспанія

Д-р Мед.
РОСТИСЛАВ ЗЕНОВІЙ
ЛЕВИЦЬКИЙ

уроджений в Коричі, Західня Україна, інтерніст, рентґенолог, кол. військовик І УД УНА, кол. полонений у Ріміні, Італія.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулись дня 5-го березня 1971 р. у Мадриді.

Полишив у великому горю дружину і четверо дітей.
Прощай наш Коханий Мужу, Батьку, Сину і Брате!
Хай пам'ять про Тебе буде вічною!
„Спи брате спи, про долю-волю України сни"!

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ З ПАНАХИДОЮ буде відслужене в церкві СВ. ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ дня 27-го БЕРЕЗНЯ 1971 р. о год. 7-ій веч. у ЧИКАГО при вул. Кортез і Оклей.

Дружина — АННА
Діти: РОМАН, ХРИСТИНА, ТАМАРА, КАТРЯ ЛЕВИЦЬКІ у Мадриді
Мати — ЗЕНОВІЯ ЛЕВИЦЬКА
Брат — МИРОН з дружиною ЕВГЕНІЄЮ і синком МИРОНОМ у Чикаго
Вуйки — ДАРІЯ і ПЕТРО МЕГИКИ у Філядельфії
і Рідня в Західній Україні

Чикаґо, 8-го березня 1971 р.

ІВАН ВАСЮТА

кол. торговельний директор кооперативи „Український Консум" у ріднім Ярославі (до примусового виселення на весні 1946 р.).

Помер 25-го грудня 1970 року у Станиславові.

Попрощав нас автохтон Засяння, що був добрим господарем установи, а потім самаритянином для земляків у найтяжчі місяці терору й переселення.

Слава Його ділам допомоги!

ОБ'ЄДНАННЯ
„ЯРОСЛАВЩИНА та ОКРАЇНИ ЗАСЯННЯ"

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого СИНА і БРАТА

бл. п. СВЯТОСЛАВА ІГОРЯ
ЯЦУШКА

будуть відправлені
ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ
в НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-го БЕРЕЗНЯ 1971 РОКУ
в НЮАРКУ, в церкві св. І. Хрестителя, о год. 9:15 ранку;
в НЮ ЙОРКУ, в церкві св. Юра, о год. 12-ій дня

Рідню, Друзів і Приятелів про молитви просять

ОЛЬГА — мати
РОМАН і ЛЮБОВ — брат і сестра з Родинами

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 11-го березня 1971 р. відійшов у Вічність по довгій і тяжкій недузі
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

сл. п. КОНСТАНТИН
КУЛЬМАТИЦЬКИЙ

проживши 76 років,
уроджений в с. Городище Велике, пов. Тернопіль.

ПАНАХИДИ в суботу і неділю, 13-го і 14-го березня 1971 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Ірвінгтон, Н. Дж.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 15-го березня 1971 р. о год. 9-ій ранку з церкви св. І. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на цвинтар.

Горем прибиті:
дружина — МАРТА
син — ВОЛОДИМИР
донька — НАДІЯ ПЛАЖЕНСЬКА
внуки: ЯРОСЛАВ і ЛЮБА
брат — ДМИТРО з Родиною
та ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Українці візьмуть участь в міжнародному весняному фестивалі

Женіва, Н.Й. — З ініціятиви Комітету для людських і міжнародних відносин, у містечку Женіва, в стейті Ню Йорк, відбудеться по полудні у неділю 23-го травня на спортовому полі „Гобарт" Міжнародний Весняний Фестиваль. В ньому братимуть участь, з показом своїх мистецьких досягнень, поляки, українці, німці, сирійці, італійці, ізраїльці, ірляндці та ін. групи з горішньої частини Нюйоркського стейту та з прилежних до Америки канадійських провінцій. В балевій залі відбудуться покази танців і нагороди за найкращі виступи. Будуть також виставки книжок на різні теми та виставки: „Люди й харчування", „Нові обрії в освіті", „Житлобудування" й ін. Деякі активності будуть в поблизьких школах та в коледжі. Під час фестивалю будуть працювати кухні різних національностей, відвідувачі матимуть пікнікові столи. Почесними керівниками Фестивалю будуть мейор Женіви Майкел Сімеон і президент місцевого коледжу д-р А. Кусісто. Всіх зацікавлених виступами на цьому фестивалі, та іншими інформаціями, прохається писати на адресу, найдалі до кінця місяця березня: CCHIR, 1 Lakefront Geneva, N.Y. 14456.

Український Товариський Клюб для самотніх

Торонто. — У Торонті вже два роки існує Український Товариський Клюб для самотніх, який згуртував близько 200 постійних членів, переважно з народженої в Канаді молоді. Членство Клюбу відвідує сходини, влаштовує прогулянки, доповіді, забави, відвідини музеїв тощо. Щотижневі сходини членства відбуваються в домівці Спортивного Товариства „Україна" при 186 Валлас евню й Ленздавн. Сходини відбуваються щосереди о 8-й вечора. На одному із таких вечорів виступав видатний нуклеарний науковець д-р Борис Доценко. Як на його доповіді, так і наступного місяця, на забаві було повно молоді. Самотні мужчини й дівчата віком від 21 року можуть стати членами цього Клюбу для самотніх, де є нагода розумно й приємно провести час у рідному оточенні. Тижневик „Вільний Світ" з 1-го березня подавав, що „Управа Клюбу має на меті подвоїти число свого членства цього року". Зацікавлені можуть телефонувати в Торонті: 762 - 9909.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

ДУМКА ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ОКРЕМОЇ УРЯДОВОЇ АГЕНЦІЇ для боротьби проти хвороби пістряка натрапляє в Конґресі на противників, які вважають, що така аґенція не допоможе, а лише буде заплутувати справу. Багато з критиків ідеї створення нової аґенції вважають, що тією проблемою зможе найкраще зайнятися Національний Інститут Здоров'я і Крайовий Інститут для вивчення пістряка.

21 ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ ЕФБІАЙ — Федерального Бюра Інвестиґацій, виступили на захист шефа ЕфБіАй Едгара Гувера, проти якого виступав сенатор Джордж МекГоверн, кандидат від демократів на президентські вибори в 1972 році. Вони назвали заяви МекГоверна „безвідповідальними".

ПІСЛЯ НІЧНОЇ БІЙКИ ПОБЛИЗУ КЛІВЛЕНДУ 56 мотоциклістів з „ґенґу на колесах" обвинувачено у вбивстві 5 осіб. Їх, членів двох „ґенґів", обвинувачено також у заворушенні. Бійка розпочалася в „Залі польської жінки в ЗСА". Чимало з обвинувачених походять з Ню Йорку, Пенсильвенії, Ню Джерзі і навіть з Нової Англії. Під час бійки мотоциклістів були поранені також три поліцаї.

ШВЕЦІЯ ЗАПРОПОНУВАЛА на 25-тичленній конференції роззброєння, щоб при забороні хемічних і бактеріологічних родів зброї брати на увагу, які з них мають тільки воєнне застосування та які потрібні і для мирних цілей, як, наприклад, слізні гази, стосовані проти демонстрантів, та гази, які нищать збіжових і деревних шкідників. Цей внесок мотивувала делегатка Швеції Алва Мірдаль. Дебати продовжуються у Женеві, серед нарікань кольорових „невтральних" членів тієї конференції, що справа роззброєння не поступає вперед.

ЧЕСЬКО - СЛОВАЦЬКІ ВЛАСТІ ПРИЗНАЛИ, що відбуваються там засекречені суди, але вони твердять, що це судять „кримінальних злочинців". Від 1-го березня 19 таких „злочинців" ставали перед чеськими суддями на тайних розправах. Відомо, що в комуністів „кримінальними злочинцями" є всі, які виступають проти комуністичної диктатури.

КОНҐРЕСОВІ ПРОВІДНИКИ У ВАШИНҐТОНІ повідомили, що приватні жертводавці призначили 100 тисяч долярів для винагороди тим, хто повідомить щось про злочинців, які підклали бомбу під Капітоль минулого тижня. У Вашинґтоні змінено тепер порядок варти довкола державних будинків та будуть звільнені вартові-студенти й замінені відповідно вишколеними людьми. Капітоль охороняють понад 500 поліцаїв, але з них яких 25 відсотків — невишколені студенти.

40-РІЧНУ АСИСТЕНТКУ ПРОФЕСОРА ВІЛЬСОН ДЕЙ знайшли забитою в її спальні в Ню Бронсвіку, Н. Дж. Популярну викладачку хемії в Ратґерському університеті не було ограбовано, ні знасилувано. Д-р Вільсон Дей була розведена.

БРИТІЙСЬКИЙ І ЗАХІДНЬО - НІМЕЦЬКИЙ УРЯДИ ЗАКЛИКАЮТЬ своїх громадян, які перебувають в Пакістані, виїздити відтіль. Пакістанові загрожує вибух громадянської війни. У заворушеннях на тлі ворожнечі між Західнім і Східнім Пакістаном в минулому тижні згинули 173 особи.

У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ ЗАСУДИЛИ на 6 років в'язниці 22-річного шпитального робітника Екгарда Вайля за стріляння до вартового біля пам'ятника у честь совєтських вояків. Судив його спеціяльний британський військовий трибунал. Вайль признав, що його атентат був запляновааний німецькими правими екстремістами.

ЗАКІНЧИЛИСЬ ЛІТНІ ТАБОРИ В АРҐЕНТИНІ

Буенос Айрес. — Декілька сотень українських дітей і молоді взяли участь цього літа в Арґентині, переважно в січні місяці, у таборуванні в таборах „Просвіти", „Відродження", СУМ-у, Пласту та „Рідних Шкіл" на „Веселці". Організовувати й провадити таборування допомагали українські парохії, Жіночі Організації та Батьківські Комітети. Оселя „Рідних Шкіл" тривала на „Веселці" увесь місяць січень, сумівці мали два табори: відпочинково-виховний для молодших і виховно-мандрівний — для старшого членства.

ВІДЗНАЧИЛИ УКРАЇНКУ В МАЯМІ

Маямі, Флорида. — Красва Ліґа вчителів фортепіяну в ЗСА відзначила українку, професора фортепіяно п-і Наталію Климкевич чашею тієї Ліґи, як першу вчительку за 1970-й рік. Студентки Музичної Студії п-і Климкевич на музичних конкурсах, які відбуваються щороку в Остіні, в Тексасі, здобули багато грошових нагород та різних відзначень.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 13-го БЕРЕЗНЯ 1971 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 182 Відд. о год. 1-ій по пол. в приміщенні Укр. Прав. Церкви св. Вознесіння, при 635 Broad St. — Управа.

Attention Attention
Allentown, Northampton, Reading, Easton and Vicinity!
THE ANNUAL MEETING
OF THE
UNA DISTRICT COMMITTEE
will be held
Sunday, March 14, 1971, at 3 p.m.
at ST. JOHN'S UKRAINIAN CATHOLIC CHURCH HALL
1343 Newport Ave., Northampton, Pa.
Branch officers and Convention Delegates from the following cities are asked to attend:
Reading — Br. 48; Allentown — Brs. 147 and 151; Northampton — Brs. 44 and 318; Bethlehem — Brs. 47 and 288; Easton — Brs. 137 and 438; Palmerton — Br. 369; Bath — Br. 95.
GUEST SPEAKERS:
PETER PUCILO, UNA Supreme Treasurer
STEFAN HAWRYSZ, Supreme Advisor and Regional Organizer
DISTRICT COMMITTEE:
Anna Haras, chairman
Dmitri Muszasty, treasurer
Harry Praschyk, secretary